

‘Hoe rekbaar is het kind?’

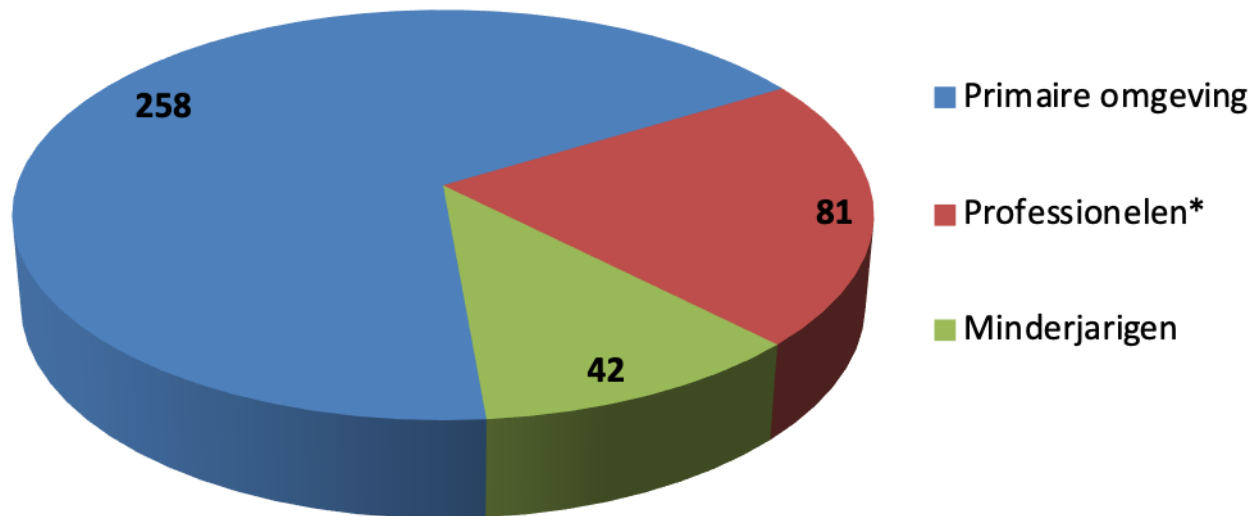
Presentatie jaarverslag 2017-2018

Commissie Onderwijs

Bruno Vanobbergen
Kinderrechtencommissaris

Wie meldt over onderwijs?

■ Totaal aantal meldingen 381

■ * Voornamelijk uit onderwijsveld zelf (47)

Waarover gaan de meldingen?

Thema	Aantal
Betwiste schoolresultaten	20
Leerlingenbegeleiding	53
Geweld	75
Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften	45
Huiswerk	1
Schoolkosten	12
School vinden en er geraken	53
Nieuwe media en technologie	2
Recht op informatie	7
Sancties	102
Schoolreglement en informele regels	12
Voor- en naschoolse opvang	3
Andere onderwijs	18
Totaal	381

Waar knelt het?

Flexibele leerwegen in secundair onderwijs

Instrument voor...

- Ontplooiing van specifieke talenten
- Gelijke onderwijskansen
 - Risicogroepen behoeden voor waterval
- Realisatie meer inclusief onderwijs
 - Leerlingen met specifieke onderwijsnoden betere kansen geven

Regelgeving over flexibele Leerwegen

■ Divers

- Codex SO, BVR, omzendbrief S064

■ Wat bij schoolverandering na 1e jaar binnen graad indien tekorten in 1e jaar (B-attest)

- Regelgeving beperkt pedagogische autonomie
nieuwe school om remedieerbaarheid van
tekorten te beoordelen.
- Vrees voor ‘uitholling B-attest’?
 - Tekorten erkennen én remediëren
 - ‘Hoe’ = vraag voor nieuwe school
 - Geen ‘veto-recht’ voor oude school

Aanbevelingen

- Expliciteer: “tekorten meenemen nr 2e jaar” (van graad) is bedoeld voor leerlingen in regulier jaarklassensysteem.
- Leg initiatief bij toelatingsklassenraad.
- Beschouw attest “regelmatige lesbijwoning” als puur administratief attest, te verkrijgen op eenvoudig verzoek.
- Bepaal aparte voorwaarden voor schoolveranderaars. Maak remediëring via flexibele leerweg in nieuwe school mogelijk, ook als oude school die regeling niet toepast.

Leerlingen met specifieke behoeften

Transitie met vallen en opstaan

- Sommige scholen blijven redelijke aanpassingen weigeren
 - Bv. klaslokaal op benedenverdieping, ...
- Inclusie vergt vooruitzien
 - Noden / drempels bij overgang naar een volgend leerjaar vaak al bij eerste inschrijving te voorzien
 - Nu te vaak: “We zullen dan wel zien”
- Welke bijdragen mag school van ouders vragen?
 - Financieel
 - Zorg, opvang

Perikelen met ondersteuning

- Netgebondenheid als struikelsteen
 - Ouders wensen begeleiding te continueren, maar die kwam uit een ander net..
 - Ondersteuningsnetwerk schuift eigen begeleiding naar voor
- Te laag in prioriteitenlijst
 - Geen ondersteuning vanuit OND-netwerk
 - Drijft leerling naar externe, private hulpverlening

Handvatten voor praktijk

- Gemeenschappelijke tekst met UNIA
- Vier hoofdstukken:
 - Analyse uitgangspunten en wettelijk kader
 - Verdragen, general comments
 - Protocol 19/07/'07 'redelijke aanpassingen'
 - Gelijke kansendecreet, M-decreet
 - Handvatten voor doelgericht, constructief overleg tussen school, CLB, ouders en leerling
 - Afweging redelijke aanpassingen
 - 'Belang van het kind'?
 - Toepassing op 3 momenten in schoolloopbaan
 - CLB-verslag, inschrijving, gewijzigde noden
 - Kneelpunten in regelgeving

Meer rechtszekerheid door...

- Feitelijke motiveringsplicht voor CLB en scholen
- Duidelijke kwaliteitseisen voor overleg, onderwijs, ondersteuning en evaluatie
- Aangestuurde ondersteuning bij scholen die tekort schieten
- Meer duidelijkheid over grens gemeenschappelijk curriculum en IAC
- Minder versnipperd en meer slagkrachtig klachtenmechanisme

Complementaire wegen naar inclusie

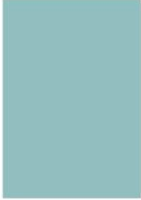
- Naast ondersteunen vanuit regionale ondersteuningsteams
- Kan BuO ook via inbedding in lokale campussen van gewoon onderwijs inclusie geleidelijk vorm geven
 - Van 'meer apart' over 'meer samen' naar 'volledig samen' tijdens schoolloopbaan
 - Naar mogelijkheden en behoeften van lln.
 - Ook wisselwerking tussen leerkrachten

Leerlingenvervoer

Vier uur in de bus, hobby's onmogelijk

“Ik ben mama van vier kinderen, van wie er drie autisme hebben. Twee jaar geleden besliste ik om de overstap te maken van gewoon naar het buitengewoon onderwijs. We kunnen de kinderen niet zelf naar school brengen. Ze gaan met de schoolbus. Eerst zaten mijn kinderen elk drie uur in de bus. Nu veranderde de regeling en zitten ze drie uur en drie kwartier tot zelfs vier uur in de bus. Dat is er toch echt over? Mijn jongste zoon kan zijn sporthobby niet meer beoefenen. Mijn oudste zoon kan op zich met de lijnbus gaan maar er is geen bus voor het tweede stuk van zijn rit. Bovendien zitten de bussen vaak vol en dan rijden ze voorbij zonder te stoppen. Wat niet ideaal is voor kinderen met autisme.”

Nieuw model nodig voor Leerlingenvervoer

■ Cijfers

- Meer dan 37 000 kinderen in buitengewoon onderwijs leerlingenvervoer
- Elke dag 550 leerlingen langer dan 220 minuten onderweg
- Soms met 50 kinderen met verschillende handicaps op bus

■ Overheid doet inspanningen: pilootprojecten (Roesselare, Leuven, recent: grootstedelijke context)

■ Grote nood om dit Vlaanderenbreed te implementeren

-
-
- Stem leerlingenvervoer op onderwijs- en zorgvragen af
 - Nood aan vervoer naar meest geschikte school
 - Belang van lokale samenwerking voor flexibel vervoer (financiële en medische situatie ouders, samenwerking pleegzorg,...)
 - Garandeer continuïteit van onderwijs en zorg (verhuis en daardoor schoolverandering niet altijd ideaal)
-
- Maximaal 120 minuten per dag onderweg
-

Leerlingenbegeleiding

Van krijtlijnen naar decreet

- Sterke stappen vooruit
- Maar geen geslaagde hervorming zonder onderwijs en welzijn samen
 - Jong zijn is meer dan leerling zijn
 - Welke rol spelen welzijnsactoren in leerlingenbegeleiding?
 - Draaischijffunctie vraagt duidelijke positie en mandaat

Hoe rekbaar zijn kind en school, wachtend op hulp?

Een moeder meldt dat haar zoon van 13 vier diagnoses kreeg: ASS, ADHD, dyslexie en dyspraxie. De laatste jaren veranderde haar zoon verschillende keren van school omdat hij te veel aandacht vroeg en agressief werd. De vorige school streefde naar een flexibel traject van schoollopen in combinatie met met een ambulante aanbod van een MFC. Die piste kon niet verder uitgewerkt worden omdat er een wachtlijst is van tien maanden. Ondertussen staat het gezin ook al bijna een jaar op de wachtlijst voor thuisbegeleiding en voor opname en observatie in de kinder- en jeugdpsychiatrie. In overleg met het CLB werd beslist de piste buitengewoon onderwijs type 9 in te slaan. Om het draaglijk te houden voor kind en schoolteam, gaat hij twee dagen per week naar school. Andere dagen wordt hij thuis opgevangen door vader, moeder of grootouders. Zijn moeder klaagt dat de overheid tekortschiet om op tijd gepaste hulp aan te bieden. Daardoor botsen ze ook in het onderwijs op muren.

Kinderrechtencommissaris op internaat

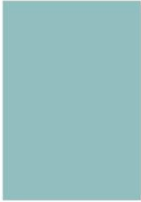
- Brug tussen onderwijs en welzijn
- Veel inzet, zorg en engagement
- Blijvende infrastructurele uitdagingen
- Weinig middelen
- Belang van een gedragen kwaliteitskader voor internaten en nood aan algemeen regelgevend kader

Geweldvrije school- Pesten

Samen veerkrachtig

“De moeder van de 15-jarige Lore belt ons een paar dagen vóór de examens in juni. Lore zit sinds februari thuis. Toen werd ze opgenomen in het ziekenhuis met chronische darmproblemen en kwam naar boven dat ze al een tijd gepest werd op school en via sociale media. De school werd op de hoogte gebracht en startte met herstelgericht werken. Na twee dagen bleef Lore opnieuw thuis. De huisarts en de psycholoog schreven rust voor tot het einde van het schooljaar. Haar paasexamens deed ze niet mee. Tijdelijk onderwijs werd niet opgestart omdat de behandelende artsen complete rust voorschreven. Vorige week besliste Lore dat ze toch haar examens wil doen. Haar punten met kerstmis en haar dagelijks werk waren heel goed. Ze wil proberen om het schooljaar nog tot een goed einde te brengen. Ze vraagt alleen dat ze de examens apart van haar klasgenoten kan afleggen, zonder haar pesters in de buurt. Haar moeder vroeg de schooldirectie of dat kon. Ze zegt dat de school dat niet kan organiseren. De moeder vraagt het Kinderrechtencommissariaat om hulp.”

Pesten

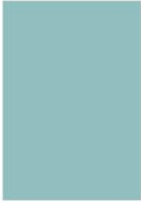
- Pesten blijft een groot probleem
- Terug meer eerstelijnsvragen over pesten
 - Adviseren
 - Doorverwijzen naar leerlingenbegeleiding, directie, CLB, Awe1 of JAC
 - We blijven beschikbaar
- Daarnaast ook moegestreden ouders en kinderen
 - Zoeken naar perspectief tot oplossing
 - Beluisteren van leerling, ouders, school en CLB
 - Ondersteunen met advies
 - Proberen gestokte samenwerking opnieuw op gang trekken
- Al heel wat werk verzet, maar nood aan structurele aanpak: Richt een Kenniscentrum Pesten op

Schoolkosten

Nog geen schoolboeken in maart

In een internaat zegt de 17-jarige Lien ons dat ze nog altijd geen schoolboeken heeft. De school werkt daarvoor samen met een boekhandel. Haar moeder betaalde de bestelling niet helemaal. Omdat er nog een factuur openstaat van vijf jaar geleden, wil de boekhandel de boeken niet leveren. De vorige schooljaren kreeg ze wel altijd haar boeken na gespreide betaling. Haar moeder heeft via een advocaat een schuldafbetalingsplan en de openstaande factuur zit daarin. We zijn nu maart en Lien behelpt zich nog altijd met kopieën. Ze heeft het nog niet durven vertellen aan haar moeder. De school is wel op de hoogte. Samen met het internaat vraagt Lien of het Kinderrechtencommissariaat kan helpen

-
-
- Elk jaar klachten, vragen en meldingen over problemen met schoolkosten
 - Hoge kosten schoolboeken
 - Evolutie naar invulboeken
 - Al dan niet tablets
 - Bijdrageregeling en vrijwilligheid van giften

 - Nood aan een sociaal verantwoord beleid: meer samenwerking nodig tussen school en boekhandelaars

Straffen op school

Zichtbaar in cijfers?

- Cijfers AgODi in Straffe School (2015) en nu

Schooljaar	2010	2011	2012	2013
Hoofdstructuur	2011	2012	2013	2014
Gewoon voltijds secundair onderwijs	2.423 0,6%	2.558 0,7%	2.627 0,7%	2.594 0,7%
Deeltijds beroepssecundair onderwijs	95 1,7%	69 1,3%	71 1,3%	61 1,2%
Buitengewoon secundair onderwijs	175 1,2%	191 1,2%	218 1,4%	207 1,3%
Totaal	2.693 0,7%	2.818 0,7%	2.916 0,7%	2.862 0,7%

2016	2017
2017	2018
3364 0,78%	3064 0,71%
87 1,0%	120 1,33%
148 0,7%	149 0,6%
3599 0,78%	3333 0,73%

- Meer uitgesloten leerlingen, aandeel in leerlingenpopulatie lichtjes gestegen.
- Daling t.o.v. 16-17 vnl. in 2de graad BSO (1143 > 1005) effect DBSO, duaal leren?
- Bijna de helft van totaal aantal DU in het BSO (1580)
2de graad 1005 (3,5%) / 3de graad 574 (1,4%) / HBO 1 (0%)

Non bis in idem

“Half mei meldt een moeder de definitieve uitsluiting van haar zoon van 16 uit het buitengewoon onderwijs type 9, OV 4. Haar zoon wordt uitgesloten vanwege storende gedrag en ongepaste verbale uitingen. In enkele weken tijd maakte de school gebruik van een gedragscontract, een NAFT-traject, een tijdelijke en een definitieve uitsluiting. Terwijl haar zoon geen nieuwe kans kreeg op school. Tegelijk met het NAFT-traject werd de jongen voor 15 dagen tijdelijk uitgesloten. Op het einde van de tijdelijke uitsluiting werd zijn moeder uitgenodigd en kreeg ze te horen dat de uitsluiting definitief werd. Het NAFT-traject liep nog en haar zoon keek ernaar uit om de aangeleerde stappenplannen toe te passen op school. Haar zoon zit ondertussen enkele weken thuis en een nieuwe school is geen optie, zo kort voor de examens. De moeder gaat in beroep en vraagt of we haar kunnen helpen. Ze wil de slaagkansen van haar zoon vrijwaren.”

Sanctiebeleid op school

- Maatregelencontinuüm: wanneer is rek eruit?
 - School past maatregelencontinuüm niet of te weinig toe
 - Te weinig begeleiding en zorg onderweg
 - Leidraad: Wegen naar nieuwe kansen (november 2018)
- Uitsluitingen op einde van het schooljaar: vrijwaren slaagkansen
 - Lessen volgen: een recht, geen gunst
 - Leerlingen vaak in afzondering en aangewezen op zelfstudie
- Maak Commissie Leerlingenrechten bevoegd voor definitieve uitsluitingen
- KRC voorstander van warme overdracht

Meer weten?

- www.kinderrechtencommissariaat.be
- Klachtenlijn van het Kinderrechtencommissariaat
 - www.kinderrechten.be
 - 0800 – 20 808